

A 2010-ben induló Márai-program célja a magyar olvasáskultúra fejlesztése, a nemzeti kultúrkinccs megőrzése és széles körű hozzáférhetővé tétele a hazai és a határon túli könyvtárakba történő célzott eljuttatása révén.

A Márai-program több éves előkészítés és több hónapnyi közvetlen tárgyalás eredménye. Megvalósítását az tette lehetővé, hogy 2010. január 1-jétől a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) finanszírozása megváltozott: forrását az ötöslottó játékadójának 90%-a képezi. A program végrehajtására évi egymilliárd forintot biztosít az NKA.

A program révén széles körű összefogás valósul meg, hiszen az írótól az olvasóig a könyvszakma teljes spektrumát felöleli.

A klasszikus és kortárs szépirodalom, a gyermekeknek szóló és ifjúsági művek, a tudományos és szakkönyvek, valamint az ismeretterjesztő kiadványok és kézikönyvek ágazataira terjed ki, különös tekintettel az NKA által már támogatott könyvekre. A pályázati listán a szépirodalmi, gyermek- és ifjúsági könyvek 40%-kal, a többi ágazat könyvei 60%-kal szerepelhetnek. (A százalékos érték a megjelent címekre vonatkozik.)

A program keretén belül a papíralapú könyvek mellett hangos könyvekkel is lehet pályázni, ezek aránya azonban nem haladhatja meg a listán szereplő művek 5%-át.

A Márai-program kedvezményezettjei elsősorban és döntő módon a magyar szerzők művei, az ajánlati listát véglegesítő testületnek prioritást kell biztosítani a magyar műveknek, legalább 65:35%-os arányban.

Döntési jogkör, a Márai-lista

A Márai-program meghirdetéséért felelős kollégium az NKA Könyvtári Szakmai Kollégiuma, valamint az újonnan létrehozandó Márai Testület. (Ez utóbbi ideiglenes kollégiumi státussal jön létre.) Az ezer címből álló kínálati lista összeállítása és évközi karbantartása, kiegészítése a Márai Testület feladata. A tervek szerint a listára csak ma-

gyarországi bejegyzésű, valamint határon túli magyar kiadók nevezhetik kiadványukat. A Márai Testület tízfős létszámmal jön létre, amelyből két-két főt az NKA témában érintett három szakmai kollégiuma (Könyvtári, Szépirodalmi, Ismeretterjesztő és Könyvezetkultúra), két főt a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének (MKKE), további egy-egy főt pedig a két legnagyobb írószervezet delegál. A Márai Testület vezetője a Könyvtári Szakmai Kollégium vezetője.

Az első listára a kiadók csak megjelent könyveiket nevezhetik, olyanokat, amelyek a megelőző három esztendőben jelentek meg, azaz az első kiírásakor a 2007. január 1-je és 2009. december 31-e között kiadottakat. A következő esztendőben a megelőző három év könyvtermésével, illetve az előző lista óta megjelent vagy rövidesen megjeleníteni kívánt, „friss” könyvekkel lehet pályázni. A listára csak olyan könyvek kerülhetnek fel, amelyek esetében a kiadói ajánlat versenyképes, de legfeljebb a kiskereskedelmi ár 60%-a. Így a 2010. évi 900 millió forintos támogatásból akár mintegy másfél milliárd forint értékben juthatnak könyvekhez a könyvtárak.

A kedvezményezett könyvtárak köre

A kedvezményezett könyvtárak körének meghatározására az NKA Könyvtári Szakmai Kollégiuma jogosult. A kedvezményezett kör a szakkollégium döntésétől függően évenként változhat. Az egyes könyvtárakhoz, nagy valószínűséggel inkább egyes könyvtártípusokhoz rendelt könyvbeszerzési keretet a könyvtári kollégium állapítja meg. Az NKA – pályázati keretek között – évi egymilliárd forintot biztosít a program végrehajtására, tehát a könyvek kedvezményes áron, maximum a fogyasztói ár 60%-án történő megvásárlására, a kísérő rendezvényekre és a lebonyolítás felmerülő költségeinek fedezetére.

Az önkormányzatok, a fenntartók mostani költségvetési megszorításai miatt különö-

sen fontos, hogy a Márai-program biztosította állami forrás valóban plusz állománygyarapítási keretet jelentsen a könyvtárak számára. Annak érdekében, hogy az állami, önkormányzati, intézményi vagy egyházi könyvtárak a programban elnyert támogatással ne válthassák ki korábbi léptékű könyvbeszerzési kvótájukat, a pályázat mellé csatolni kell a könyvtárfenntartó kötelezettségvállalását, miszerint az itt elnyert támogatás után is biztosítja a korábbi állománygyarapítási keretet.

A kedvezményezeti kör a nyilvános könyvtári jegyzékben szereplő könyvtárakra terjed ki, ezen belül is:

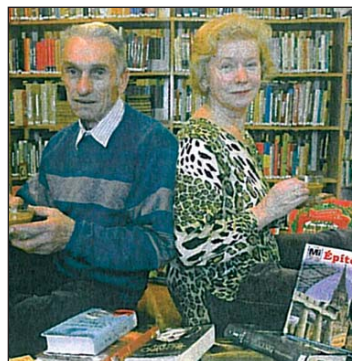
- Megyei könyvtárak és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár: 20
 - Városi könyvtárak: 3000 főnél nagyobb községek könyvtárai: 177
 - Állami felsőoktatási könyvtárak: 11
 - Országos szakkönyvtárak: 7
 - Nyilvános egyházi könyvtárak: 19
 - Határon túli könyvtárak (Felvidék, Kárpátalja, Erdély, Vajdaság, Horvátország, Szlovénia, Ausztria): 15
- Összesen 579 könyvtár

A Márai-programnak egységes arculattal (és arculati elemekkel) kell rendelkeznie. A könyvtárak a program keretében megvásárolt könyvek mindegyikébe kötelesek beilleszteni egy olyan öntapadó matricát vagy bélyegzővel felvitt ábrát, amely tájékoztatja az olvasókat arról, hogy az NKA támogatásával a Márai-program keretében szereztek be a dokumentumot.

Forrás: Oktatási és Kulturális Minisztérium, Nemzeti Kulturális Alap

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Kocsmából is lehet könyvtár!

„A könyvtárosok azoknak a lényeknek az utódai, akik régen éltek, még mielőtt a Múzsák megszülettek. S amikor a

Múzsák elkezdtek énekelni, olyan önkívületbe estek, hogy csak hallgattak, hallgattak, és megfélemedeztek evésről, ivásról, ételről, italról. Zeusz e lényeket tücsökké változtatta, és egyedül nekik engedte meg, hogy a táplálékért ne verejtékezzenek, hanem egész életüket gyönyörködve, élvezve, olvasgatva, szemlélődve, csöndesen éljék le” – írta Hamvas Béla író-filozófus. Csakhogy egy koratéli olvasótalálkozón egy olyan csodálatos asszonnal találkoztam, akit Zeusz nem részesített különleges kegyelemben, mert *Miszoriné Molnár Márta* elhivatott könyvtárosként sem maradhatott „tücsök”...

Semmi sem szabályos

– Amikor tizenegy éves koromban a szüleimmel Szigethalomra költöztem, nem gondoltam, hogy erről a ma már szépen fejlődő városról és a könyvtáráról szól majd az egész életem – mondja Márta mosolyogva, miközben a kávékat kavargatjuk egy parányi asztalka mellett. – Akkoriban koszos, homokdűnés porfészek volt, kecsketelepnek csúfolták. De én igaz barátokra találtam itt!

– Érettségi után biztosan magyar-könyvtár szakra jelentkeztem – mondom, mire Mártából kitör a nevetés.

– Az én életemben semmi sem szabályos, sokszorosan kell megdolgozni mindenért. De ez nem baj, hasznomra van... Első nekifutásra nem vettek fel, tehát összefogott értem a helybéli református lelkész meg a párttitkár – ugye, milyen furcsa kettős? –, és